

Validation of foreign student recruitment components in universities with the aim of curriculum interchangeability with Delphi technique Leila Salimi¹, Mostafa Ghaderi², Masomeh Sadat Abtahi³, Alireza Sadeghi⁴¹ Doctoral student of Curriculum Planning, Islamic Azad University, Science and Research Unit, Tehran, Iran² Associate Professor, Department of Curriculum Studies, Allameh Tabataba'i University, Tehran-Iran³ Assistant Professor of the Department of Educational Sciences, Islamic Azad University, Science and Research Branch, Tehran, Iran⁴ Associate Professor, Department of Curriculum Studies, Allameh Tabataba'i University, Tehran, Iran**Abstract**

The current study was conducted with the aim of validating the components of foreign student attraction in universities with the aim of curriculum interchangeability using the Delphi technique. The research was conducted in terms of practical purpose and qualitative method. The semi-structured in-depth interview research tool and interviews up to 12 cases were completed and theoretical saturation was achieved. The data analysis method was the Delphi technique, which collected data during consecutive rounds and using spss software. The findings include 5 dimensions and 18 components. The results of the research showed that it is necessary to pay attention to the components of attracting foreign students in universities with the aim of exchanging the curriculum and it seems necessary to spread the curriculum beyond the geographical borders. The results of this research help managers and planners of educational organizations to identify the changes, developments and challenges affecting the recruitment of foreign students and use them to improve the recruitment of foreign students in universities with the aim of exchanging the curriculum.

Keywords: curriculum, international, exchangeability, foreign students, fuzzy Delphi

اعتبارسنجی مؤلفه‌های جذب دانشجوی خارجی در دانشگاهها با هدف تبادل پذیری برنامه درسی با تکنیک دلفی

لیلا سلیمی¹، مصطفی قادری^{2*}، معصومه السادات ابطحی³، علیرضا صادقی⁴

¹ دانشجوی دکتری تخصصی برنامه ریزی درسی، واحد علوم و

تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

² دانشیار گروه مطالعات برنامه درسی، دانشکده علوم تربیتی و روان

شناسی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران

³ استادیار گروه علوم تربیتی، دانشکده تعلیم و تربیت اسلامی، واحد

علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

⁴ دانشیار گروه مطالعات برنامه درسی، دانشکده علوم تربیتی و روان

شناسی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران

چکیده

پژوهش حاضر با هدف اعتبارسنجی مؤلفه‌های جذب دانشجوی خارجی در دانشگاهها با هدف تبادل پذیری برنامه درسی با استفاده از تکنیک دلفی انجام شده است. پژوهش از لحاظ هدف کاربردی و به روش کیفی انجام گردیده است. مشارکت کنندگان این پژوهش صاحب نظران و روسای واحد بین الملل دانشگاه رازی کرمانشاه بود. ابزار پژوهش مصاحبه عمیق نیمه ساختاریافته و مصاحبه‌ها تا 12 مورد انجام و اشباع نظری حاصل گردید. روش تحلیل داده‌ها تکنیک دلفی بود که جمع آوری داده‌ها طی دو راند متوالی و بهره‌گیری از نرم افزار spss انجام شد. یافته‌ها شامل 5 بعد و 18 مؤلفه بود. نتایج پژوهش نشان داد که توجه به مؤلفه‌های جذب دانشجوی خارجی در دانشگاهها با هدف تبادل پذیری برنامه درسی ضروری است و اشاعه برنامه درسی به فراتر از مرزهای جغرافیایی لازم به نظر می‌رسد. نتایج این پژوهش به مدیران و برنامه ریزان سازمانهای آموزشی کمک می‌کند تا تغییرات، تحولات و چالش‌های اثرگذار بر جذب دانشجوی خارجی را شناسایی و از آن در جهت بهبود جذب دانشجوی خارجی در دانشگاهها با هدف تبادل پذیری برنامه درسی بهره ببرند.

کلید واژه‌ها: برنامه درسی، بین المللی، تبادل پذیری، دانشجوی خارجی، دلفی فازی

مقدمه

بسیاری در جذب دانشجویان بین‌المللی به داخل کشورها را داشته باشد در حالت کلی، در اقصی نقاط جهان، پذیرش دانشجویان بین‌المللی با مدرک کامل برای مؤسسات آموزش عالی اهمیت دارد (Guerreiro, 2015). زیرا مراکز آموزش عالی می‌توانند از طریق پذیرش دانشجویان بین‌المللی، هزینه‌های بالاتری را دریافت کنند (Fonseca, 2015).

(Chan, 2004) همکاری‌های بین‌المللی دانشگاه‌ها را شامل تبادلات علمی، تدوین برنامه درسی، ارائه دوره‌های مشترک، همکاری‌های پژوهشی، دعوت‌نامه‌های مشترک برای طرح‌های پژوهشی و بهبود نسبی مدل‌سازی دانست. اهداف همکاری بین‌المللی دانشگاه‌ها در سطوح مختلف می‌تواند متفاوت باشد. معمولاً در کشورهای در حال توسعه. توسعه این اهداف شامل تقویت بخش خصوصی، توسعه زیرساخت‌های آموزشی، توسعه صنعت گردشگری از طریق تبادل استاد و دانشجو و همچنین توجه به نیازهای اساسی مدیریت توسعه منابع پایدار توسعه منابع انسانی و توسعه اقتصادی است که در این راستا برنامه درسی مهم‌ترین ابزار برای تحقق رسالت آموزش است، چنانکه مک دونالد، جان مایه، همیلتون تاروپود، کلاین جوهر ولنبرگ و اورنشتاین آن را قلب آموزش می‌دانستند. برنامه درسی یک طرح اولیه برای اقدام یا یک سند مکتوب است که راهبردها دست یافتن به غایت‌ها و هدف‌های مطلوب را در بردارد و جان دیویی آن را به عنوان تجربیات یادگیری تعریف می‌کند (Bahraini brojeni, 2015). بنابراین برنامه درسی به عنوان قلب تپنده مؤسسات آموزش عالی یکی از حیاتی‌ترین عناصر در فرآیند بین‌المللی شدن است. فرآیند بین‌المللی‌سازی برنامه‌های درسی به چیزی بیش از تلاقی مفهومی روش‌های مختلف تفکر و یادگیری نیاز دارد و هدف آن درک این است که چگونه تنوع فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و تفاوت دانشگاه‌ها در تأکید بر فرآیند یاددهی-یادگیری می‌تواند منجر به نوآوری شود. روش‌های تفکر در مورد موضوعات برنامه درسی و عناصر آن شامل اهداف، محتوا، روش‌های یاددهی-یادگیری و

جهانی شدن جهان را به دهکده ای کوچک تبدیل کرده است و برای ظرفیت‌های فنی و علمی مقاطع تحصیلی ماهیت فراملی ایجاد کرده و آثار گسترده ای از جمله گسترش بازار بین‌المللی آموزش عالی داشته است. بین‌المللی شدن آموزش عالی فرآیندی است که به عنوان راه حل و پاسخی منطقی به چالش‌های ناشی از جهانی شدن از سوی کارشناسان آموزش عالی و سپس دانشگاه‌های جهان مورد توجه قرار گرفته است (jalilvand et al, 2019). نهاد آموزش عالی ادامه راهی است که نظام آموزشی و تربیتی جوامع کنونی در مسیر پرورش دانشجویان آگاه و پرتلاش در پیش گرفته است تا آنان را برای پذیرش نقش‌ها و مسئولیت‌هایی آماده کند که امکان حفظ جامعه و توسعه حیات اجتماعی و سیاسی، ارزش‌ها و آرمان‌های معنادار آن را فراهم نماید (Arthur, 2005). بنابراین، دانشگاه‌های ما نباید از صدور مدرک دلخوش باشند، بلکه باید شهروندان حرفه‌ای را برای زندگی تربیت کنند که تغییر و تحول در سطح جامعه ملی جهانی ایجاد کنند و دانش، مهارت و بینش خود را با کل جامعه جهانی به اشتراک بگذارند (akondi et al, 2022). زیرا در شرایط رو به رشد فناوری‌های نوین، اهمیت نیروی انسانی برای توسعه و بهره‌وری در عرصه‌های فرهنگی، آموزشی و اقتصادی مورد توجه سیاست‌گذاران، برنامه‌ریزان درسی و آموزشی قرار گرفته است. از این رو توجه به مولفه‌های جهانی شدن، جهانی شدن و بین‌المللی شدن آموزش عالی و تبادل نیروی انسانی در روابط بین‌الملل به ویژه در حوزه آموزش و جذب دانشجویان خارجی مورد تأکید است (Halajdehkani, 2020). تحرکات دانشجویان در جغرافیای جهان، شرایط را برای تسهیل انتقال فناوری و ظهور نوآوری‌های ریشه‌ای فراهم کرده و بازار علم و نظام عرضه و تقاضای آموزش عالی را تقویت کرده است، در حالی که جایگاه دانشگاه‌های هر کشور در رتبه بندی جهانی نیز بر این تحرکات دانشجویی تأثیر خواهد گذاشت (pilvar, 2019). که این امر می‌تواند تأثیر

ارزشیابی و ادغام جنبه بین‌المللی در جنبه‌های رسمی و عملیاتی آن است (monash, 2008). در این راستا پرداختن به برنامه درسی و تدوین مناسب و به موقع آن به عنوان طرحی برای ارائه مجموعه‌ای از فرصت‌های یادگیری برای فراگیران، می‌تواند این مؤسسات را در انجام مسئولیت‌های مهم خود یاری کند. برنامه درسی ابزاری قدرتمند برای تحریک و هدایت قابلیت‌های یادگیری فعال در نظر گرفته می‌شود که منجر به پیشرفت تحصیلی می‌شود (Saylor, 2000). در سیاست‌های کلی برنامه هفتم توسعه جمهوری اسلامی ایران نیز بر مواردی چون توسعه برنامه‌های تبادل دانشجو و تسهیل شرایط لازم برای پذیرش رقابتی کردن قیمت گذاری شهریه تقویت تبادل پذیری برنامه‌های درسی دانشگاه‌های کشور با دانشگاه‌های خارجی و تسهیل حضور در طول تحصیل به ویژه اعطاء حقوق، اقامت ورود و خروج مکرر، کار پاره وقت بیمه درمانی و خدمات بانکی به دانشجویان خارجی اشاره گردیده است. بنابراین مطالب فوق بیانگر آن است که تبادل دانشجو و تبادل پذیری برنامه‌های درسی امری درخور توجه و اجتناب ناپذیر است.

دنیای امروز دنیایی است که با تغییر و تحول پیوند خورده است. جهانی شدن همه ابعاد جوامع را بدون توجه به مرزها و فرهنگ‌ها تحت تاثیر قرار داده است. در این میان سیستم ارتباطی و ماهیت دانشگاه‌ها نیز تغییر کرده است. جکسون معتقد است که در هزاره جدید، در نتیجه جهانی شدن، جهان به طور فزاینده‌ای به هم پیوسته است و در پاسخ به این پدیده، مؤسسات آموزش عالی در حال ارزیابی مجدد مأموریت خود هستند تا به این سؤال پاسخ دهند که چگونه می‌توانند فارغ‌التحصیلان خود را بهتر آماده کنند تا شهروندان جهانی و حرفه‌ای در دنیای در حال تغییر امروز باشند (Meravargigli, 2021). امروزه اهمیت و فواید ارتباطات بین‌المللی در حیطه‌های آموزشی و پژوهشی در دانشگاه‌های کشور بر کسی پوشیده نیست و تقویت سیاست پذیرش دانشجویان بین‌المللی به یکی از اولویت‌های اصلی دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی تبدیل شده است (Azimaraghi, 2017).

پژوهشگران بسیاری به بررسی مسائل جذب دانشجویان بین‌المللی پرداخته‌اند به عنوان نمونه در پژوهش (Parveen et al, 2021) نتایج نشان داد که مهم‌ترین چالش‌های پذیرش دانشجویان بین‌المللی شامل: زیرساخت‌های نامناسب فرهنگی، مسائل سیاسی، امنیتی و اطلاعاتی، عدم اعتبار مدارک تحصیلی دانشگاهی، مناسب نبودن محتوای آموزشی برای دانشجویان بین‌المللی، ضعف مدیریتی و ساختاری، مسائل و مشکلات اداری دانشگاه‌ها است. پژوهش (jalilvand et al, 2019) نتایج حاکی از آن بود که معیارهای حداقلی جذب دانشجوی خارجی که شامل حیطه‌های علمی، آموزشی و عمومی بود. تمامی اساتید تمایل به مشارکت در جذب دانشجوی بین‌الملل و بهره‌مندی از حضور آنها در سطح دانشگاه داشتند و 80 نفر از اساتید معتقد بودند که دانشجویان بین‌الملل نیاز به کلاس‌آشنایی با مذهب و فرهنگ ایران را دارند. نتایج پژوهش (Hashem Nia, 2019) تقویت برند دانشگاهی بر رضایت و وفاداری برند و جذب دانشجویان بین‌المللی به صورت مستقیم و غیرمستقیم تاثیر دارد. همچنین رضایت از برند بر وفاداری از برند و جذب دانشجویان بین‌المللی اثر مستقیم و غیرمستقیم داشته است. نتایج پژوهش (Shujaei, 2017) نشان داد که برتری ضعف بر قوت و فرصت بر تهدید می‌باشد. مهم‌ترین قوت‌ها می‌توان به مطرح شدن در سطح بین‌المللی، استفاده از ظرفیت‌های انسانی و غیرانسانی و رونق مراکز آموزشی اشاره کرد و مهم‌ترین فرصت‌ها می‌توان به افزایش کیفیت آموزشی دانشگاه‌های داخلی، ایجاد فرصت‌های مناسب برای تبادل‌های فرهنگی اشاره کرد. نتایج پژوهش (Mansouri Gereger, 2015) حاکی از آن است که باید بین جهانی شدن و بین‌المللی شدن برنامه‌های درسی تمایز قائل شد و آثار واقعی تغییرات ناشی از جهانی شدن و بین‌المللی شدن برنامه درسی باید مورد توجه کارشناسان و برنامه‌ریزان قرارگیرد و عناصر برنامه درسی اهداف، محتوا و روش‌های ارزشیابی در این عصر دارای ویژگی‌هایی خواهد بود که تحت تاثیر

ارزشیابی و ادغام جنبه بین‌المللی در جنبه‌های رسمی و عملیاتی آن است (monash, 2008). در این راستا پرداختن به برنامه درسی و تدوین مناسب و به موقع آن به عنوان طرحی برای ارائه مجموعه‌ای از فرصت‌های یادگیری برای فراگیران، می‌تواند این مؤسسات را در انجام مسئولیت‌های مهم خود یاری کند. برنامه درسی ابزاری قدرتمند برای تحریک و هدایت قابلیت‌های یادگیری فعال در نظر گرفته می‌شود که منجر به پیشرفت تحصیلی می‌شود (Saylor, 2000). در سیاست‌های کلی برنامه هفتم توسعه جمهوری اسلامی ایران نیز بر مواردی چون توسعه برنامه‌های تبادل دانشجو و تسهیل شرایط لازم برای پذیرش رقابتی کردن قیمت گذاری شهریه تقویت تبادل پذیری برنامه‌های درسی دانشگاه‌های کشور با دانشگاه‌های خارجی و تسهیل حضور در طول تحصیل به ویژه اعطاء حقوق، اقامت ورود و خروج مکرر، کار پاره وقت بیمه درمانی و خدمات بانکی به دانشجویان خارجی اشاره گردیده است. بنابراین مطالب فوق بیانگر آن است که تبادل دانشجو و تبادل پذیری برنامه‌های درسی امری درخور توجه و اجتناب ناپذیر است.

دنیای امروز دنیایی است که با تغییر و تحول پیوند خورده است. جهانی شدن همه ابعاد جوامع را بدون توجه به مرزها و فرهنگ‌ها تحت تاثیر قرار داده است. در این میان سیستم ارتباطی و ماهیت دانشگاه‌ها نیز تغییر کرده است. جکسون معتقد است که در هزاره جدید، در نتیجه جهانی شدن، جهان به طور فزاینده‌ای به هم پیوسته است و در پاسخ به این پدیده، مؤسسات آموزش عالی در حال ارزیابی مجدد مأموریت خود هستند تا به این سؤال پاسخ دهند که چگونه می‌توانند فارغ‌التحصیلان خود را بهتر آماده کنند تا شهروندان جهانی و حرفه‌ای در دنیای در حال تغییر امروز باشند (Meravargigli, 2021). امروزه اهمیت و فواید ارتباطات بین‌المللی در حیطه‌های آموزشی و پژوهشی در دانشگاه‌های کشور بر کسی پوشیده نیست و تقویت سیاست پذیرش دانشجویان بین‌المللی به یکی از اولویت‌های اصلی دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی تبدیل شده است (Azimaraghi, 2017).

المللی شامل حمایت از دانشگاهها، موسسات خیریه اجتماعی و افراد می‌باشد. همچنین یافته‌های (Marinenko, 2021) نشان داد که دانشجویان بین‌المللی در خواندن، نوشتن، گوش دادن و صحبت کردن در زمینه‌های دانشگاهی خود به زبان انگلیسی مشکل دارند و این می‌تواند منبع سردرگمی و اضطراب باشد. علاوه بر این، نتایج نشان می‌دهد که مشکلات زبانی و فرهنگی ممکن است در کل دوره تحصیل ادامه داشته باشد. (Garvis et al, 2020) در مطالعه خود به این نتیجه رسید که دانشجویان بین‌المللی چندین تفاوت فرهنگی و زمینه‌ای را با دانشگاه‌های خود تجربه کردند. تفاوت‌های مربوط به ساختار دوره، آموزش و یادگیری، و همچنین ارتباط با مدرس دانشگاه آنها بود. یافته‌های پژوهش (Jiems et al, 2013) نشان داد که اهمیت محتوا می‌تواند برای مواجهه با نیازهای کلاس درس اصلاح و تفسیر شود، و به همان اندازه ریشه در زمینه‌های فرهنگی، جغرافیایی و اجتماعی-اقتصادی داشته باشد که معلمان تدریس می‌کنند. یافته‌ها همچنین نشان می‌دهد که تالیف مشترک کتاب‌های درسی و امکانات برای اصلاحات کاربران، راه‌هایی را برای تجدید نظر در جهت بهبود کیفیت کتاب‌های درسی باز می‌کند. جذب دانشجویان خارجی منوط به الزامات خاصی است و شناسایی این الزامات، کانون و محور اساسی مباحث جذب دانشجویان خارجی با هدف تبادل برنامه درسی است بنابراین این پژوهش باهدف اعتباریابی مؤلفه‌های جذب دانشجویان خارجی با هدف تبادل پذیری برنامه درسی با استفاده از تکنیک دلفی صورت گرفته است. لذا پژوهش حاضر به دنبال پاسخگویی به این سوال است که آیا مؤلفه‌های شناسایی شده جذب دانشجوی خارجی در دانشگاهها با هدف تبادل پذیری برنامه درسی از اعتبار لازم برخوردار است؟

روش شناسی پژوهش

پژوهش حاضر از لحاظ هدف کاربردی و از لحاظ رویکرد کیفی است و با استفاده از تکنیک دلفی انجام شد. روش

تحولات مذکور آن را از سایر برنامه‌های قبلی متمایز می‌کند. نتایج پژوهش (ZamaniManesh, 2014) حاکی از آن است که شناسایی پیشرفت‌های علمی به مردم سایر کشورها به ویژه کشورهای همسایه از طریق مقامات سیاسی و تشویق آنها به تحصیل در کشور، گسترش دیدگاه چندفرهنگی در جامعه برای پذیرش دانشجویان بین‌المللی و برقراری ارتباط با آنها از طریق آموزش زبان انگلیسی. و تا حد امکان سیاست تمرکززدایی در بین مسئولان اجرایی دانشگاهها برای خودکفایی اقتصادی مفید است. (Nawazani, 2010). نتایج پژوهش (Ramiroand Claudia, 2022) نشان می‌دهد که راهبردهای آموزشی، ویژگی‌های یادگیرندگان، استانداردهای متون برنامه درسی، ابزار و وسایل انتقال آموزش، ارزیابی‌های آموزشی و درسی و نقش برنامه درسی همچنین رشد تعاملات بین افراد از سطح ابتدایی تا سطح حرفه ای کلاس را توصیف نموده است. داده‌ها در زمینه مسئولیت پذیری نشان می‌دهد که کارآمدی و فعالیت‌های فکری و برنامه درسی در نظم و انضباط و ارزشیابی برنامه درسی دخیل می‌باشد نتایج پژوهش (Schnepf et al, 2021) حاکی از مزایای تحرک از نظر اشتغال در بین گروه‌های اجتماعی-اقتصادی تفاوت قابل توجهی ندارد. با این حال، تحرک به ویژه در افزایش پذیرش تحصیلات تکمیلی در میان فارغ التحصیلان ایتالیایی سیار با پیشینه اجتماعی-اقتصادی به طور قابل توجهی بیشتر از انگلستان است، که می‌تواند نشان دهنده این باشد که مهارت‌های کسب شده از طریق تحرک دانشجویان بین‌المللی در ایتالیا بیشتر است. نتایج پژوهش (Alsulami, 202) سه موضوع را نشان داد که از مصاحبه‌ها پدید آمدند: چالش‌های دانشجویان بین‌المللی، مزایای آنها و خدمات پشتیبانی ارائه شده به آنها در عربستان سعودی در طول همه‌گیری کووید 19 چالش‌ها شامل چالش‌های آموزشی، اقتصادی، فنی، اجتماعی، بهداشتی و مذهبی است. مزایا شامل مزایای آموزشی، اقتصادی، فنی، اجتماعی و مذهبی است. خدمات پشتیبانی مختلف ارائه شده به دانشجویان بین

در قالب پرسش به پرسش‌ها اضافه شده است. برای تحلیل داده‌ها تکنیک دلفی بود و پس از دو دور استفاده از دلفی با کمک نرم افزار spss تحلیل داده‌ها انجام شد.

اعتبار ابزار: معمولاً به منظور برآورد اعتبار پرسشنامه و سؤالات آن از نظر کارشناسان و متخصصان آشنا به موضوع تحقیق و پرسشنامه استفاده می‌شود. با توجه به اینکه پرسشنامه بر اساس مقالات متعدد و مصاحبه‌های انجام شده با حداقل پنج خبره تهیه شده است، ابزار معتبر می‌باشد. برای پایایی، از آنجایی که سؤالات مورد استفاده در این تحقیق از پژوهش‌های قبلی انتخاب شده اند، تنها در مواردی که صاحب نظران در تحقیق شرکت کرده اند، به سؤالات اضافه می‌شوند. همچنین ابزار چندین بار با استفاده از نظر مجرب‌ترین افراد مورد بررسی و تست قرار گرفت و از این طریق قابلیت اطمینان آن نیز تایید می‌شود.

در اجرای روش دلفی اندازه پانل خبرگان است. در ارتباط با اندازه پانل مورد نیاز برای دلفی سنتی و دلفی فازی اجماع نظر وجود ندارد (mullen, 2003). اما اندازه معمول پانل خبرگان بین 8-12 یا بین 10-18 نفر است. در پژوهش حاضر اعضا پانل خبرگان گروهی از مدیران و کارشناسان و اعضا هیات علمی واحد بین الملل دانشگاه رازی کرمانشاه بودند. که براساس دانش و تجربه و تخصص و تمایل جهت شرکت در مراحل دلفی با استفاده از روش نمونه گیری هدفمند شناسایی و انتخاب شدند. جدول شماره 1 اطلاعات جمعیت شناختی اعضا پانل خبرگان را نشان می‌دهد.

دلفی یکی از روش‌های تحقیق کیفی است که برای دستیابی به اجماع در تصمیم‌گیری‌های گروهی استفاده می‌شود. به عبارت دیگر، دستیابی به توافق یا اجماع گروهی از طریق مجموعه‌ای از مراحل پرسشنامه است با حفظ گمنامی پاسخ دهندگان و باز خورد نظرات به اعضای گروه است (Tabarsa et al, 2010).

جامعه مورد مطالعه: مشارکت کنندگان در پژوهش شامل: صاحب نظران و اعضای هیئت علمی، اساتید، مدیران و روسای دفاتر بین المللی دانشگاه رازی کرمانشاه بودند.

حجم نمونه و روش نمونه گیری: در روش دلفی باید از صاحب نظران نظر خواهی شود. بنابراین انتخاب نمونه که صاحب نظر نیز باشند نیاز به افرادی دارد که دارای سابقه اجرایی در حوزه دانشجویان بین المللی و برنامه درسی یا تالیفات پژوهشی در این زمینه دارند که در این پژوهش برای انتخاب نمونه از نمونه گیری هدفمند که یکی از روش‌های نمونه گیری غیر احتمالی است استفاده شده است و معیار اشباع نظری بود که بر اساس آن تعداد 12 نفر از اساتید و متخصصان انتخاب شدند.

ابزار گردآوری داده‌ها: ضمن مطالعه کتابخانه‌ای و بررسی اسناد و مدارک و پژوهش‌های گذشته و مصاحبه‌های خبرگان اقدام به طراحی پرسشنامه اولیه گردید و با کمک اساتید و صاحب نظران موضوع پرسشنامه نهایی تنظیم و به شناسایی دقیق و جامع تر جذب دانشجویان از نظر صاحب نظران پرداخته شد و در هر دور نظرسنجی با توجه به نظر صاحب نظران، گویه‌هایی

جدول 1 اطلاعات جمعیت شناختی مشارکت کنندگان

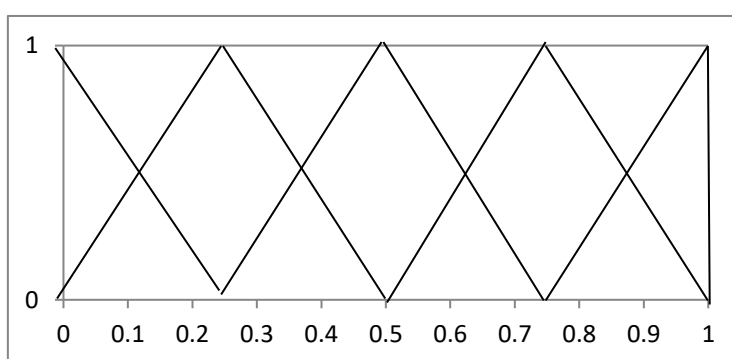
اطلاعات	جنسیت		سابقه کار		تحصیلات			مرتبه علمی	
	زن	مرد	10-15	16-25	26 به بالا	دکتر	ارشد	استادیار	دانشیار
فراوانی	5	7	3	5	4	9	3	5	4
درصد	42%	58	25%	42	33%	67%	33%	42%	33%

%

شرح روش اجرای پژوهش دلفی

برای تعیین میزان اهمیت مولفه‌ها و غربال مهمترین مولفه‌های شناسایی شده در یک پژوهش علمی می‌توان از تکنیک دلفی با رویکرد فازی استفاده کرد. الگوریتم اجرای دلفی فازی به شرح شکل 1 است. تشریح متغیرهای کلامی: بعد از مصاحبه با صاحب نظران و شناسایی متغیرهای جذب دانشجوی خارجی، مولفه‌ها در قالب پرسشنامه دلفی فازی با هدف کسب نظر خبرگان در مورد میزان موافقت آن‌ها با مولفه‌های شناسایی شده طراحی

شد، لذا خبرگان از طریق متغیرهای کلامی نظیر خیلی کم، کم، متوسط، زیاد، خیلی زیاد میزان موافقت خود را بیان می‌کنند. از آنجایی که ویژگی‌های متفاوت افراد بر تفسیر ذهنی آنها نسبت به متغیرهای کیفی اثر گذار می‌باشد لذا با تعریف دامنه متغیرهای کیفی، خبرگان با ذهنیت یکسان به گویه‌های پرسشنامه پاسخ دادند. این متغیرها با توجه به شکل 2 و جدول 2 به شکل اعداد فازی مثلثی تعریف خواهند شد.

شکل 1 اعداد فازی مثلثی معادل مقیاس پنج درجه ای لیکرت

جدول شماره 2 اعداد فازی مثلثی متغیرهای کلامی

متغیرهای کلامی	نمره لیکرت	عدد فازی مثلثی			متوسط اعداد فازی
خیلی زیاد	5	1	1	0/75	0/92
زیاد	4	1	0/75	0/5	0/75
متوسط	3	0/75	0/5	0/25	0/5
کم	2	0/5	0/25	0	0/25
خیلی کم	1	0/25	0	0	0/062

مجموعه‌ها (A^1) محاسبه می‌گردد که این کار نیازمند گرفتن میانگین از تمام (a_1^1, a_2^1, a_3^1) است یعنی محاسبه از طریق فرمول 2:

$$\frac{1}{n} \sum_{i=1}^n a_3^{(i)}, \quad \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n a_1^{(i)}, \quad \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n a_2^{(i)},$$

$$A_{ave} = (m_1, m_2, m_3) =$$

در این رابطه A_i بیانگر دیدگاه خبره i ام و A_{ave} بیانگر میانگین دیدگاههای خبرگان است. بعد از محاسبه میانگین فازی مثلثی برای مولفه‌ها، اعداد فازی قطعی شده

درگام اول رتبه بندی توسط خبرگان صورت می‌گیرد براساس اعداد فازی به هریک از رتبه‌ها امتیاز داده می‌شود. بنابراین با توجه به نتایج جدول شماره 1 بدین صورت که اعداد فازی مثلثی به نظر هریک از خبرگان داده شد و مجموعه اعداد فازی مثلثی برای هر خبره برای محاسبه میانگین فازی با استفاده از فرمول 1 استفاده می‌شود.

فرمول 1 $A_i = (a_1^i, a_2^i, a_3^i), i=1,2,3,\dots,n$
درگام دوم ابتدا میانگین مجموعه‌ها (A_m^1) از تمامی

شناسایی شده در یک پژوهش علمی، می‌توان از تکنیک دلفی با رویکرد فازی استفاده کرد. بنابراین برای اطمینان از واقعی بودن مولفه‌های استخراج شده از مصاحبه‌ها و رسیدن به اجماع بر روی مؤلفه‌های شناسایی شده، از تکنیک دلفی فازی استفاده شد (Zareh et al, 2016). که در ادامه مراحل و نتایج دلفی فازی در سطح مولفه‌ها ارائه شده است.

مرحله اول نظرسنجی

در این مرحله پاسخگو باید نظر خود را در ارتباط با هر یک از مولفه‌ها که تا چه اندازه می‌توانند به عنوان مولفه‌های جذب دانشجوی خارجی به شمار می‌روند و یا به عبارت میزانی که مولفه‌ها در جذب دانشجو خارجی و تبادل برنامه درسی تاثیر گذار هستند را با انتخاب یکی از گزینه‌های موجود در مقابل آنها اعلام نمایند. این گزینه‌ها در قالب طیف لیکرت شامل خیلی زیاد 5، زیاد 4، متوسط 3، کم 2 و خیلی کم 1 بودند. در پایان پرسشنامه به مولفه‌هایی اختصاص داشت که در فهرست سوالات نبودند. اما از نظر پاسخگو کلیدی و مهم به حساب می‌آمدند. بنابراین با توجه به گزینه‌های پیشنهادی و متغیرهای زبانی تعریف شده نتایج به دست آمده از بررسی پاسخ‌های داده شده در پرسشنامه برای به دست آوردن میانگین فازی مولفه‌ها مورد تجزیه و تحلیل قرار می‌گیرد. (جدول 3)

برای هر مولفه محاسبه می‌شود. سپس برای هر خبره مقدار اختلاف از میانگین با استفاده از فرمول 4 محاسبه گردید.

در گام سوم بعد از آنکه بازخورد اولیه به خبره داده شد و مرحله دوم دلفی صورت گرفت خبرگان نظرات اصلاح شده خود را در قالب اعداد فازی بیان می‌کنند. با این حساب اگر A_2 را همان مجموعه B فرض کنیم رابطه زیر بیانگر این موضوع است (چنگ ولین، 2002).

$$s(A_{m2}, A_{m1}) = \frac{1}{3}[(a_{m1} + a_{m2} + a_{m3}) - 3(a_{m11} + a_{m12} + a_{m13})]$$

به منظور بررسی میزان توافق بین خبرگان، پرسشنامه مرحله اول بعد از اعمال تغییرات لازم به همراه میانگین نظرات خبرگان و اختلاف نظر قبلی هریک از آنها با میانگین مجدداً برای اعضا پانل خبرگان ارسال و از آنها درخواست شد تا پاسخ‌ها را مرور نمایند و در صورت نیاز در نظرات و قضاوت‌های خود تجدید نظر نمایند سپس اعداد فازی توسط فرمول شماره 4 به اعداد قطعی تبدیل می‌شوند.

$$\text{فرمول 4} \quad c = (a_1 + a_2 + a_3) / 3$$

این فرایند آنقدر ادامه می‌یابد تا اتفاق نظر (اختلاف نظر حداکثر تا 0/1) حاصل گردد.

یافته‌ها

برای تعیین اهمیت مولفه‌ها و غربال مهمترین مولفه‌های

جدول شماره 3 نتایج شمارش پاسخ‌های مرحله نخست نظرسنجی

ردیف	ابعاد	مولفه	میزان موافقت			
			خیلی کم	کم	متوسط	زیاد
1	مقوله‌های علمی	جایگاه علمی دانشگاه	0	2	1	4
2		ارتباطات آکادمیک	1	2	1	4
3		اشتراک گذاری دانش	1	1	0	5
4	پدیده محوری	جذب دانشجوی خارجی	1	1	0	5
5	مقوله زمینه‌ای	دانش زبان علمی	1	2	1	5
6		اشاعه و انتقال فرهنگ	0	2	2	5
7		تبلیغات رسانه‌ای	0	1	1	6
8		اقتصادی و تجاری	0	1	1	6
9	عوامل مداخله‌گر	عوامل ساختاری	1	1	2	3

4	6	0	1	1	قوانین و سیاستها	مقوله‌های راهبردی	10
4	6	1	1	0	گسترش دانش بین المللی		11
4	5	2	1	0	محتوای بین المللی		12
5	4	1	1	1	هم اندیشی منطقه ای		13
4	5	1	1	1	برنامه درسی فراملی		14
6	3	0	2	1	تفاهم وصلح پایدار	پیامدها	15
4	5	1	1	1	اقتصاد دانشی		16
4	5	1	1	1	تربیت افراد بین المللی		17
5	4	0	2	1	توانمندی علمی کشور		18

نتایج شمارش پاسخ‌های ارائه شده در مرحله اول با در جدول 4 ارائه گردیده است. استفاده از فرمولهای (1 و 2 و 3) مورد تحلیل قرار گرفت و

جدول شماره 4 میانگین دیدگاه‌های خبرگان حاصل از نظر سنجی مرحله اول

ردیف	مؤلفه	میانگین فازی مثلثی	میانگین فازی زدایی شده
1	جایگاه علمی دانشگاه	(0/10 ، 0/19 ، 0/72)	0/70
2	ارتباطات آکادمیک	(0/11 ، 0/17 ، 0/66)	0/65
3	اشتراک گذاری دانش	(0/09 ، 0/17 ، 0/75)	0/66
4	جذب دانشجوی خارجی	(0/09 ، 0/17 ، 0/75)	0/72
5	دانش زبان علمی	(0/10 ، 0/18 ، 0/68)	0/66
6	اشاعه وانتقال فرهنگ	(0/10 ، 0/20 ، 0/72)	0/70
7	تبلیغات رسانه ای	(0/08 ، 0/20 ، 0/81)	0/78
8	اقتصادی وتجاری	(0/09 ، 0/19 ، 0/81)	0/77
9	عوامل ساختاری	(0/13 ، 0/17 ، 0/66)	0/65
10	قوانین و سیاستها	(0/10 ، 0/17 ، 0/68)	0/67
11	گسترش دانش بین المللی	(0/10 ، 0/19 ، 0/77)	0/74
12	محتوای بین المللی	(0/11 ، 0/2 ، 0/75)	0/72
13	هم اندیشی منطقه ای	(0/10 ، 0/18 ، 0/72)	0/70
14	برنامه درسی فراملی	(0/11 ، 0/17 ، 0/70)	0/69
15	تفاهم وصلح پایدار	(0/08 ، 0/18 ، 0/72)	0/70
16	اقتصاد دانشی	(0/11 ، 0/17 ، 0/70)	0/69
17	تربیت افراد بین المللی	(0/14 ، 0/2 ، 0/68)	0/66
18	توانمندی علمی کشور	(0/13 ، 0/21 ، 0/73)	0/71

در جدول 4 میانگین فازی مثلثی با استفاده از فرمول (1) محاسبه شده و سپس با استفاده از فرمول 4 فازی زدایی شده است. میانگین قطعی به دست آمده نشان دهنده شدت موافقت خبرگان با هر کدام از مؤلفه‌ها است. در این مرحله مجموعه‌ای از مؤلفه‌هایی که اعضای پنل در گذشته به عنوان مؤلفه‌های جذب دانشجوی و تبادل برنامه درسی اعلام کرده بودند ارائه شد. در مقابل هر

مؤلفه‌هایی اختصاص داشت که توسط خبرگان در دور اول اضافه شده بودند که تاچه حد می‌توانند در جذب دانشجو و تبادل برنامه درسی تاثیر گذار باشند. نتایج شمارش پاسخ‌های ارائه شده در مرحله دوم همچون مرحله اول با استفاده از فرمول (1 و 2 و 3) مورد تحلیل قرار گرفت و در جدول 5 ارائه شده است.

جزء، میانگین پاسخ‌های اعضای خبره در دور قبل درج شد. در این مرحله، پاسخگو باید با انتخاب یکی از گزینه‌های موجود، مجدداً نظر خود را در مورد اینکه مؤلفه‌های ارائه شده به عنوان مؤلفه‌های جذب دانشجو و تبادل برنامه درسی چقدر می‌تواند مؤثر باشد، بیان کند. جلوی آنها اعلام کنید. و قسمت پایانی پرسشنامه به

جدول شماره 5 نتایج شمارش پاسخ‌های مرحله دوم نظر سنجی

ردیف	ابعاد	مؤلفه	میزان موافقت			
			خیلی کم	کم	متوسط	زیاد
1	مقوله‌های علمی	جایگاه علمی دانشگاه	0	1	0	6
2		ارتباطات آکادمیک	1	1	2	4
3		اشتراک گذاری دانش	2	1	0	5
4	پدیده محوری	جذب دانشجو خارجی	1	2	1	5
5	مقوله زمینه ای	دانش زبان علمی	1	2	0	7
6		اشاعه وانتقال فرهنگ	2	1	1	5
7		تبلیغات رسانه ای	1	2	1	4
8	عوامل مداخله گر	اقتصادی و تجاری	0	1	2	6
9		عوامل ساختاری	1	1	1	5
10		قوانین و سیاستها	1	1	1	2
11	مقوله‌های راهبردی	گسترش دانش بین المللی	1	2	1	4
12		محتوای بین المللی	0	1	1	6
13		هم اندیشی منطقه ای	1	1	0	6
14		برنامه درسی فراملی	0	1	1	5
15	پیامدها	تفاهم وصلح پایدار	0	2	1	5
16		اقتصاد دانشی	1	1	1	5
17		تربیت افراد بین المللی	1	1	0	5
18		توانمندی علمی کشور	1	1	1	6

مرحله نتایج شمارش پاسخ‌های ارائه شده در مرحله دوم همانند مرحله اول با استفاده از فرمولهای (1 و 2 و 3) مورد تحلیل قرار گرفت و در جدول 6 ارائه گردیده است.

در روش دلفی فازی که حالت غربالگری دارد متغیرهایی تایید می‌شوند که اختلاف روی آنها بین دو مرحله کمتر از حد آستانه خیلی کم (0/1) باشد و چنین متغیرهایی تایید می‌شوند. و نیازی به تکرار نیست. در این

جدول شماره 6 میانگین دیدگاه‌های خبرگان حاصل از نظر سنجی مرحله دوم

ردیف	مؤلفه	میانگین فازی مثلثی	میانگین فازی زدایی شده	اختلاف مرحله اول و دوم
1	جایگاه علمی دانشگاه	(0/07 ، 0/2 ، 0/80)	0/78	0/093
2	ارتباطات آکادمیک	(0/13 ، 0/2 ، 0/70)	0/69	0/041

0/005	0/67	(0/68 ، 0/16 ، 0/10)	اشتراک گذاری دانش	3
0/083	0/64	(0/66 ، 0/17 ، 0/09)	جذب دانشجوی خارجی	4
0/093	0/76	(0/79 ، 0/21 ، 0/08)	دانش زبان علمی	5
0/056	0/65	(0/66 ، 0/17 ، 0/11)	اشاعه وانتقال فرهنگ	6
0/016	0/64	(0/68 ، 0/17 ، 0/13)	تبلیغات رسانه ای	7
0/020	0/76	(0/79 ، 0/21 ، 0/09)	اقتصادی وتجاری	8
0/013	0/79	(0/73 ، 0/2 ، 0/07)	عوامل ساختاری	9
0/057	0/73	(0/75 ، 0/17 ، 0/12)	قوانین وسیاستها	10
0/099	0/65	(0/66 ، 0/17 ، 0/11)	گسترش دانش بین المللی	11
0/066	0/78	(0/81 0/ 20 ، 0/08)	محتوای بین المللی	12
0/036	0/74	(0/77 ، 0/18 ، 0/08)	هم اندیشی منطقه ای	13
0/075	0/76	(0/79 ، 0/2 ، 0/95)	برنامه درسی فراملی	14
0/036	0/73	(0/75 ، 0/2 ، 0/15)	تفاهم وصلح پایدار	15
0/072	0/62	(0/63 ، 0/21 ، 0/17)	اقتصاد دانشی	16
0/032	0/63	(0/64 ، 0/21 ، 0/17)	تربیت افراد بین المللی	17
0/041	0/75	(0/77 ، 0/19 ، 0/10)	توانمندی علمی کشور	18

گذاری دانش، جذب دانشجو خارجی، دانش زبان علمی، اشاعه و انتقال فرهنگ، تبلیغات رسانه‌ای، اقتصادی و تجاری، عوامل ساختاری، قوانین و سیاستها، گسترش دانش بین المللی، محتوای بین المللی، هم اندیشی منطقه‌ای، برنامه درسی فراملی، تفاهم و صلح پایدار، اقتصاد دانشی، تربیت افراد بین المللی، توسعه علم و فناوری است. که در توضیح و تفسیر هر کدام می‌توان گفت:

جایگاه علمی دانشگاه: امروزه می‌توان ادعا کرد که علم بیشترین نقش را در پیشرفت جامعه بشری ایفا می‌کند، دنیای معاصر علم و اندیشه است و با ابزاری جز اطلاعات نمی‌توان در دنیای دانش و اطلاعات زندگی کرد (Gharovi Naini,2013).

ارتباطات آکادمیک: همزمان با ظهور پدیده جهانی شدن، همکاری‌های علمی بین‌المللی، دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی به‌عنوان مؤسسه‌هایی برای کاهش و رفع شکاف دانش و فناوری و همچنین تقویت مبادلات علمی، آموزشی و فرهنگی بین‌المللی از جایگاه مطلوبی برخوردار شده‌اند. (Ostad Zadeh,2004).

اشتراک گذاری دانش: امروزه در سازمانها دیگر رقابت

با پایان نظرسنجی در مرحله دوم لازم است که اختلاف میان میانگین فازی زدایی تحلیل گردد. این کار برای آن است تا معلوم گردد که آیا خبرگان راجع متغیرها به اجماع نظری رسیده‌اند یا خیر. اگر میزان اختلاف نظردر مراحل اول ودوم کمتر از حد آستانه خیلی کم 0/1 بود می‌توان نتیجه گرفت که خبرگان در مورد این عوامل اجماع دارند. جدول 6 مقدار اختلاف میانگین فازی زدایی در مرحله اول و دوم را نشان می‌دهد. با توجه به اینکه اختلاف میانگین فازی زدایی نظر خبرگان در دو مرحله کمتر از 0/1 است بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که خبرگان در مورد متغیرها به اجماع نظری دست یافته‌اند. از این رو نظر سنجی در این مرحله پایان می‌پذیرد.

بحث

نتایج حاصل از این پژوهش که با هدف اعتبار سنجی مؤلفه‌های جذب دانشجوی خارجی در دانشگاهها با هدف تبادل پذیری برنامه درسی انجام گردید. نشانگر آنست که یافته‌ها شامل 18 مؤلفه است که این متغیرها شامل جایگاه علمی دانشگاه، ارتباطات آکادمیک، اشتراک

دانشگاهها بین المللی سازی برنامه درسی و از دیدگاه بعضی از صاحب نظران اصلی ترین عنصر بین المللی سازی دانشگاهها برنامه درسی است. دانشکده به عنوان مهمترین رکن در اصلاح برنامه، تجدید نظر در برنامه‌ها و بهبود آموزش در آنها اصولا به عنوان محرک اصلی تلاشها در زمینه بین المللی سازی تدریس شناسایی شده است (Navarro, 2004).

دانش زبان علمی: زبان آموزشی دانشگاه و زبان رسمی کشوری که دانشگاه در آن قرار دارد. نقش مهمی در جذب دانشجوی خارجی بازی می‌کند. زبان کشور مقصد از دو منظر، جذب دانشجوی خارجی را تحت تاثیر قرار می‌دهد از یک منظر یکی از مزایای مهم تحصیل در خارج از کشور، فرصت یادگیری یک زبان جدید است. (Bozormehri, 2005).

اشاعه وانتقال فرهنگ: در مطالعه (Khorramshad, Adami, 2008) دانشگاهها ستون‌های برپادارنده تمدن‌اند و بدون دانشگاه هیچ تمدنی ره به جایی نخواهد برد. دانشجویان و دانش‌آموختگان خارجی ارتباطات مهمی می‌توانند با هم برقرار نمایند. این ارتباطات می‌تواند منجر به همکاری دانشگاهی گردد.

تبلیغات رسانه‌ای: تبلیغات به عنوان وجه غالب عناصر ارتباطی سازمان نقش مهمی را در جهت موفقیت آن ایفا می‌نماید. هر رسانه دارای محدودیت‌ها و توانایی‌های خاص خود است از این رو انتخاب رسانه تبلیغاتی جزو تصمیمات مهم در حوزه تبلیغات است (Soleimani, Beshli, 2013).

اقتصادی و تجاری (Tremblay, 2005) مدعی است که تحرک دانشجویان اثر سودمندی بر کشورهای میزبان دانشجویان دارد و جذب دانشجویان بین المللی به تامین منابع مالی و بهبود کیفیت برای تقویت رقابت پذیری کمک می‌کند.

عوامل ساختاری: جذب دانشجوی بین المللی به بستری مناسب و استاندارد نیازمند است که افزایش تعداد دانشجویان خارجی بدون وجود آنها امکان پذیر نیست. بنابراین ضروری است خدمات لازم به فرد خارجی از زمان

تنها براساس سرمایه، ثروت و قدرت نیست، بلکه دانش به عنوان مزیت رقابتی جدید در کسب و کار است. فرایند اشتراک گذاری دانش بیش از هر سازمان دیگری در موسسات علمی - آموزشی و به خصوص دانشگاهها انجام می‌شود و شاخصه و معرف گرایش دانشگاهیان به این امر است. (Adamseged, Janne, 2018).

جذب دانشجوی خارجی: جهان به سرعت در حال تغییر و تحول است. در گذشته هدف از مهاجرت به دست آوردن شغل و حرفه و پیشرفت در آن بوده است. اما امروزه به جز این موارد هدف از مهاجرت تحصیل نیز می‌تواند باشد. تعامل و همکاری میان انسانها باعث یکپارچگی در جهان خواهد شد. همچنین بین المللی سازی تحصیلات و همکاری و تعامل بیشتر بین مراکز آموزشی می‌تواند به این امر کمک شایانی نماید. به همین دلیل جابجایی دانشجویان بین المللی از یک کشور به کشور دیگر از اهمیت بالایی برخوردار است. (Ramezani Badr, 2020).

محتوای بین المللی: به روز نبودن برنامه‌های درسی رشته‌های دانشگاهی یکی از موانع آموزشی برای جذب دانشجویان بین المللی محسوب می‌شود و روند تغییرات آن به خصوص در رابطه با رشته‌های علوم انسانی به دلیل حساسیت‌های موجود در رابطه با اسلامی کردن این علوم به کندی صورت می‌گیرد. که اصلاح و به روز رسانی برنامه‌های درسی و انطباق آن با استانداردهای بین المللی برای ارتقای توانمندی‌های دانشجویان بین المللی می‌باشد (Fathi Vajargah, 2001).

هم اندیشی منطقه‌ای: یکی از فعالیت‌های مهم دانشگاههای معتبر دنیا، برقراری ارتباط و تبادل علمی و تحقیقاتی و مبادله دانشجویان و ایجاد فرصت‌های تحصیلی است. بر همین اساس هم افزایش ظرفیت و مزیت دانشگاهها و مراکز علمی پیشرو دانشگاهها در جهت ارتقای همکاری‌های علمی و بین المللی و هدایت دانشگاهها به سطوح منطقه‌ای و بین المللی با انجام فعالیت‌ها و پروژه‌های مشترک می‌باشد.

برنامه درسی فراملی: امروزه از مهمترین اهداف

می‌توان اقتصاد دانشی را جایگزین اقتصاد نفتی نمود تربیت افراد بین‌المللی: شهروند جهانی، شیوه‌ای برای درک نحوه عملکرد جهان و به هم پیوستگی مردم جهان به یکدیگر، شیوه‌ای برای نگرستن به برابری و عدالت اجتماعی، واقعیت‌های موجود، تفاوت‌ها و راه‌هایی که می‌تواند در وضع موجود تغییر ایجاد کرد. در این راستا تربیت شهروندی جهانی به عنوان ابزار کسب آمادگی برای مشارکت در جنبه‌های مختلف جهانی به شمار می‌آید (Brigham, 2012).

توانمندی علمی کشور: مطالعه (Mehram, 2013) و (Zakir Salehi; Salehi Najafabadi, 2011) نشان داد که ارتقای استانداردها و کیفیت آموزش دانشگاهی در سطح بین‌المللی افزایش برون‌مرزی برنامه‌های تحصیلی استفاده از اساتید مدعو بین‌المللی و تامین خدمات پشتیبانی دانشجویان خارجی از عوامل تاثیر گذار برای ایجاد انگیزه در دانشجویان خارجی برای انتخاب کشور مقصد است. توسعه علم و فناوری و ایجاد تحقیقات و پژوهش‌های عملی که آموزش را برای دانشجویان لذت بخش می‌کند می‌تواند سبب ایجاد انگیزه و یادگیری را تسهیل نماید.

نتیجه‌گیری

فهرست مؤلفه‌های تایید شده توسط صاحب نظران به روش دلفی فازی از 18 متغیر استخراج شده در مجموع کل 18 متغیر در دو مرحله نظرسنجی با روش دلفی فازی تایید شده است. یافته‌های روش دلفی فازی برای متغیر شرایط علی نشان داد که ارتباطات آکادمیک جایگاه علمی دانشگاه با 0/93 بیشترین و ارتباطات آکادمیک با 0/041 در مرتبه دوم و اشتراک گذاری دانش با 0/005 در مرتبه سوم قرار داشته‌اند برای متغیر عوامل راهبردی نشان داد که گسترش دانش بین‌المللی با 0/099 بیشترین و برنامه درسی فرا ملی در مرتبه دوم با 0/075 و محتوای درسی و هم‌اندیشی منطقه‌ای در مرتبه سوم و چهارم قرار داشته‌اند. برای متغیر پدیده محوری با 0/083 و برای متغیر عوامل زمینه‌ای نشان داد که دانش

انتخاب دانشگاه تا زمان پایان تحصیل و ترک کشور توسط او ارائه شود. ما در حال حاضر در این زمینه با مشکلاتی مواجه‌ایم. بخشی از مشکلات به این دلیل است که دانشگاه‌های ما در زمان تاسیس با هدف بین‌المللی شدن و پذیرش دانشجوی بین‌المللی بنا نشده‌اند و مقدمات ورود و حضور افراد خارجی در آنها در نظر گرفته نشده است. (Fazli Yazd, 2018)

قوانین و سیاستها: قوانین و سیاستهای کشور در بلند مدت در جذب دانشجوی خارجی تاثیر گذار است. به صورت کلی دو دسته قوانین و مقررات در فعالیت موسسات جذب دانشجو تاثیر تاثیر گذار می‌باشد، دسته اول قوانین و آئین نامه‌های عمومی است که در فضای کسب و کار تاثیر می‌گذارد و دسته دوم قوانین و دستورالعمل‌هایی است که مختص به آموزش عالی و دانشجویان بین‌المللی است، که می‌توان به آئین نامه‌هایی که شورای راهبردی سیاستگذاری کلان برای دانشجویان خارجی صادر کرده است اشاره نمود. (Haji Abbasi, 2021)

تفاهم و صلح پایدار: (Sighlani, 2017) اظهار می‌دارد که جامعه جهانی در قرن 21 هنوز با چالش‌های جدی در زمینه دستیابی به صلح و عدالت اقتصادی و امنیت انسانی روبروست. مقصود از صلح پایدار جهانی وضعیتی است که در آن همه افراد، گروه‌ها و ملت‌ها با حفظ کرامت انسانی خود از زندگی همراه با عدالت، امنیت، مدارا و همکاری به عنوان یک حق برخوردارند. بنابراین عصر کنونی ارتباطات جهانی است که باعث تبادل نظرات و عقاید کشورها می‌شود و این تبادلات باعث تفاهم و صلح پایدار می‌شود.

اقتصاد دانشی: اقتصاد دانش محور به نوعی اقتصاد اشاره دارد که برای تولید، توزیع و استفاده از دانش و اطلاعات بر فناوری اطلاعات و ارتباطات بسیار متکی است (Danaei Fard, 2013). بنابراین شاخص‌ترین ویژگی‌های یک دانشگاه تراز جهانی نقش آفرینی در اقتصاد دانشی و تجاری سازی علم تولیدی و پاسخگویی به نیاز جامعه خویش است که با جذب دانشجوی خارجی

خارجی در دانشگاهها با هدف تبادل پذیری برنامه درسی ضروری است و اشاعه برنامه درسی بین المللی به فراتر از مرزهای جغرافیایی لازم به نظر می‌رسد. همچنین جذب دانشجو خارجی علاوه بر تقویت تعاملات بین المللی به تحقق اهداف مهمی مانند ارتقا کیفیت آموزش، افزایش درآمد و پیشرفت علمی و فناوریانه کشور نیز کمک شایانی می‌کند. ارتباط نزدیک با جوامع بین المللی، باعث ارتقا و شهرت دانشگاهها و در مجموع کشور در دایره نظام علمی دنیا شده و با تحقق تفاهم نامه‌های بین المللی شاهد رشد و گسترش مراکز آموزشی و به تبع آن کشور خواهیم شد و به اهمیت جذب دانشجویان بین المللی بیشتر وقوف خواهیم یافت. همچنین این پژوهش می‌تواند مفید و سازنده باشد زیرا مدیران در محیط پرتلاطم امروزی نیازمند ویژگی‌ها و قابلیت‌هایی هستند این صفات به سازمانهای آموزشی کمک می‌کند تا تغییرات، تحولات و چالش‌های اثرگذار بر جذب دانشجوی خارجی را شناسایی از آن در جهت بهبود ارتقا جذب دانشجویان خارجی بهره ببرند.

پیشنهادهای کاربردی پژوهش

1- افزایش برگزاری تعداد کرسی‌های زبان و ادبیات فارسی و همچنین کرسی‌های برنامه تبادل برنامه درسی در دانشگاههای مهم دنیا را باید از راهکارهایی دانست که می‌تواند در ترویج زبان فارسی و تبادل برنامه درسی نقش تعیین کننده‌ای داشته باشد.

2- حضور موثر در نمایشگاه‌های جذب دانشجو و فعالیت این موسسات از اقداماتی است که می‌تواند معرفی بهتری از دانشگاههای ایرانی و بالطبع معرفی برنامه درسی در سطح دنیا انجام دهد

3- برنامه‌های مناسب جهت تبادل برنامه درسی با دانشگاههای خارج شامل پیش بینی و فراهم کردن پروژه‌های پژوهش‌های مشترک، تهیه الگوهای آموزشی برای تهیه محتوای آنلاین .

زبان علمی با 0/093 بیشترین و اشاعه و انتقال فرهنگ با 0/056 در مرتبه دوم و تبلیغات رسانه‌ای با 0/016 در مرتبه سوم قرار داشته‌اند برای متغیر عوامل مداخله گر نشان داد که قوانین و سیاستها با 0/057 بیشترین و عوامل تحریمی در مرتبه دوم با 0/020 و عوامل ساختاری در مرتبه سوم قرار داشته‌اند برای متغیر پیامدها نشان داد که اقتصاد دانشی با 0/072 بیشترین و توانمندی علمی کشور با 0/041 در مرتبه دوم و تفاهم و صلح پایدار در مرتبه سوم با 0/036 و تربیت افراد بین المللی در مرتبه چهارم قرار داشته‌اند این پژوهش در پاسخ به این پرسش اصلی تهیه گردیده که آیا مولفه‌های شناسایی شده جذب دانشجو خارجی در دانشگاهها با هدف تبادل پذیری برنامه درسی از اعتبار لازم برخوردار است؟ لذا پژوهش حاضر با هدف اعتبار یابی مولفه‌های جذب دانشجو خارجی در دانشگاهها با هدف تبادل پذیری برنامه درسی با تکنیک دلفی انجام شده است. که با استفاده از نظرات 12 نفر از خبرگان تحلیل دوره‌های اول و دوم به 18 مولفه منتهی شد. این 18 مولفه شامل: جایگاه علمی دانشگاه، ارتباطات آکادمیک، اشتراک گذاری دانش، جذب دانشجو خارجی، گسترش دانش بین المللی، محتوای بین المللی، هم اندیشی منطقه ای، برنامه درسی فراملی، دانش زبان علمی، اشاعه و انتقال فرهنگ، تبلیغات رسانه ای، مسائل تحریمی، مسائل ساختاری، قوانین و سیاستها، تفاهم و صلح پایدار، اقتصاد دانشی، تربیت افراد بین المللی، توانمندی علمی کشور، یافته‌های پژوهش حاضر با نتایج سایر پژوهش‌ها از جمله: با بخشی از نتایج پژوهش et al Parveen (1401)، Jalilvand et al (1399)، Hashem Nia & Bagheri (1399) Shujaei Mansouri Gereger et al (1397) Miandargh Zamani Manesh; Mohammadi (1395) Nawazani (1393) Marofi, Karami (1394) Claudia & Ramiro (2022) Schnepf (1390) Sylke (2021) Alsulami (2021) Marinenko (2021) Garvis (2020)، همسو و همخوانی دارد. بنابراین توجه به مولفه‌های جذب دانشجو

- scientific principles related to the evaluation element in the sixth grade thinking and research lesson, educational innovations, number 55, year 14, pp. 22-36 [in Persian].
- Bozormehri, Majid. (1385). Acceptance of foreign students in the country, experiences and solutions. *Journal: Political and Economic Information*, Volume 21, Number 5-6, pp. 188-195[in Persian].
- Brigham, M. (2012). Creating a global citizen and assessing outcomes. *Journal of Global Citizenship & Equity Education*, 1(1), 15-43 .
- Chan, W. Y. (2004). International Cooperation in higher Education: Theory and Practice, *Journal of Studies in International Educations*, Vol.8, No. 1
- Danaei Fard, Hassan (2013). Knowledge-oriented economy and maintaining the institutional integrity of the university, research and planning in higher education, period 10, number 3, serial 33, pp.163-193[in Persian].
- Fathi Vajargah, Koresh (1388). The principles and concepts of curriculum planning, Tehran, Bal University Press [in Persian].
- Fazli Yazd, Homa; Zamani, Asghar; Pour Atashi, Mehtab. (2018). Recruiting international students in Iran's higher education system and the challenges ahead. *RaHiyaft*, 29(74), pp. 77-90. [in Persian]
- Fonseca. f. Fonesca. (2015). Mobilidade internacional de estudantes do ensino Góis superior: Os alunos universitários brasileiros em Portugal. In J.Peixoto, B. Padilla, J. Marques, & P. (Eds.), *Vagasatlânticas: migrações entre Brasil e Portugal no início do .XXI* . 149-175.
- Garvis .Uusimaki, LiisaGarvis, Susanne. (2020). Reflections of Learning Experiences of Internatio Students in Sweden *Journal of International Students*, v10 spec iss 2 . p36-50.
- Gharovi Naini, Nahleh, Mostafavi Fard, Hamed; Mustafavi Fard, Zahra. (2012).Promotion of scientific culturein Islamic University, solutions, problems and obstacles, culture in
- منابع
- Adamseged H, Janne J. (2018). Knowledge Sharing Among University Faculty Members. *TheJournal of Educational Research*. 2018; 9(24): 1-10.
- Akhundi, Fatima; Arasteh, Hamid Reza; Gurchian,Nadergholi;Jafari,Paryosh (1402) Identifying the dimensions and components of global professional citizen education in the university, information and communication technology quarterly in educational sciences, year 14, number 3,pp.28-5.
- Alsulami,NaifDaifullah.(2021).International Students in Crisis Times: Exploring the Experiences of International Students Studying in Saudi Arabia during the COVID-19 Pandemic *Pegem Journal Education and Instruction*, v11 n4 . 254-268.
- Arthur, J. G, & Bohlin. K. E. (2005). *Citizenship and higher education: the role of universities in communities and society*. Routledge.
- Azimaraghi OMA. *International Students Seeking Medical Education in Iran; Challenges and Opportunities*. *Acad J Surg*. 2017; 4(1):1-2
- Azmoun, Askar; Satari, Sadruddin, Satari; Namour, Yousef. (2017). Factors affecting knowledge sharing among academic staff members of Ardabil University of Medical Sciences, *Iranian Journal of Education in Medical Sciences*,19 (21) pp.189-198[in Persian].
- Bagheri Heydari, Fatemeh, (2013). Factors affecting students' interactions and relationships with professors, a case study of universities (Azad, Payam Noor, and non-profit universities). *Iranian Sociology Journal*, Volume 15, Number4, pp.153-172[inPersian].
- Bahraini Borojni, Majid; Nasr Esfahani, Ahmad Reza; Mirshah Jafari, Seyyed Ibrahim; Liaqtdar, Mohammad Javad(2014) Examining the level of compliance with the intended

- Research in Education and Science, v7 n3, 580-592.
- Mehram, Behrouz. (2013). Challenges facing universities to attract and train foreign students and provide a framework to optimize the process. The 6th International Conference of the Higher Education Association of Iran [in Persian].
- Monash (2008). Internationalization of the curriculum, procedures, retrieved from: <http://www.policy.Monasheduau/policybank/academic/educationmanagerent>.
- Najafi Khaje Balaghi, Samira; Yazidi, Samad; Salehi Imran, Ibrahim; Alizadeh Thani, Mohsen. (1401) Role makers of internationalization of higher education policy in Iran's science and technology system (functions, institutions), Journal Sociology Quarterly of Social Institutions, Volume 9, Number 19, pp.257-288. [in Persian]. Doi:10.22080/ssi.2022.24133.2026
- Nava, Muria. (2004) Faculty perspectives on strategies to internationalize the undergraduate agricultural curriculum. <https://mehrnews.com/x339dz>
- Nawazani, Bahram. (1390) The pattern of recruiting and accepting international students in Iranian universities. The first international conference on management, foresight, entrepreneurship and industry in higher education, Sanandaj, Kurdistan University, pp. 2-29. [in Persian]
- OstadZadeh, Zahra. (2004). Scientific relations between domestic and foreign universities, Rehiyaft, No.35,74. [in Persian].
- Pakar, Rehan; Rahnama, Akbar. (2016). Explaining the relationship between philosophical mindset and science production among faculty members of Shahid University, Iran Journal of Psychology and Behavioral Sciences, No. 12, Volume 3, pp. 84-69 [in Persian].
- Parveen, Ehsan, Ghiashi Nadoshan, Saeed; Khorsandi Taskoh, Ali; Zakir Salehi, Islamic University, second year, number 2, pp. 257-278 [in Persian].
- Guerrero.S. (2015). A internacionalização do ensino superior português as razões, as estr e os desafios (Master's dissertation). Instituto Politécnico do Porto, Portugal.
- Haji Abbasi, Hamzeh (1401) the challenges of international student recruitment institutions in Iran, Science and Technology Policy Quarterly, Volume12, Number4, pp.16-5[in Persian].
- Hallaj Dehghani, Adel, Fathi Vajargah, Koresh, Khosravi, Ali; Posneh, Cambys. (2018). Presenting the ideal model for recruiting foreign students in Islamic Azad University. Higher Education Curriculum Studies, 10(20), 7-39, pp.39-7 [in Persian].
- Kerami, Zahra. (2018). The conceptual framework of internationalization of the curriculum of Al-Zahra University (S) case: the field of culture and literature of Iran [in Persian].
- Kerami, Zahra; Maroufi, Yahya. (2013). Approaches used by university professors to participate in the curriculum planning process, Journal of Educational and Educational Studies, Volume 3, Number 8, pp. 61-86 [in Persian].
- Khorranshad, Baqir, Adami, Ali (2008). Islamic revolution, civilizing revolution; Iranian University, Tamdanz University, Cultural Research Quarterly, second volume, number 6, pp. 161-181. [in Persian]
- Kopera-Frye K, Mahaffy J, (2012). Messick Svare G. 2. The Map to Curriculum Alignment and Improvement.
- Mansouri Gereger, Rahima; Salehi, Akbar; Abbasi, Chastity. (2015). Features of the curriculum in the era of globalization and internationalization of the curriculum. Research Quarterly in Curriculum Planning, Year 13, Number 5 [in Persian].
- Marinenko, Olga. (2021). Assistance and Support Provided to International Students by University Teachers International Journal of

- pp. 63-94 [in Persian].
- Soleimani Beshli, Alireza; Talebi, Vahid (2013). Measuring the effectiveness of advertising and price promotions on brand value (a case study of Ekhtaz Novin Bank), Sharif University of Technology. The first specialized conference of creative bank advertising [in Persian].
- Soltani, Saadi; Shakri, Mohsen; Sabek Roo, Mehdi. (2019). Analysis of the challenges of international students of Yazd University based on foundational data theory, Journal of Educational Strategies in Medical Sciences, Volume 13, Number 4, pp. 295-305 [in Persian].
- Tabarsa, Gholam Ali; Rezaian, Ali; Azar, Adel; Alikhani, Hamid. (2018). Explanation and design of the organization's social responsibility mission model, Strategic Management Studies, Volume 2, Number 8, pp. 102-83 [in Persian].
- Tremblay, karine (2005). Academic mobility and immigration Journal of studies in international Education, v9 n3 p196-228. Journal sagepub.com
- Zakir Salehi, Gholamreza; Salehi Najafabadi, Maedeh. (2011). Providing strategies to attract foreign students in Iran. Journal Higher Education of Iran, 4(3) (consecutive 15), pp. 65-92 [in Persian].
- Zamani Manesh, Hamid; Mohammadi, Aref (2014). Recruiting foreign students as a strategy for economic self-sufficiency, the first international conference on the role of Islamic Revolution management in the power geometry of the global system (management, politics, economy, culture, security, accounting). Tehran, Permanent Secretariat of the International Conference on Political and Economic Saga, pp. 1-5[in Persian].
- Gholamreza. (1401). Challenges of attracting international students: an experience for Iranian universities (examination of past researches). Scientific Quarterly Journal of Marine Science Education [in Persian] doi:10.22034/RMT2023.543793.2056
- Ramezani Badr, Farhad; Ebrahimpour, Amid; Medicine, Ayub; Khalili, Mitra (1400). Factors affecting the academic status of foreign students in Zanjan University of Medical Sciences. Journal of Education Development in Medical Sciences. 14 (43), pp. 19-30[in Persian].
- Ramiro Gordan and Claudia Aponte. (2022). Internationalization of the curriculum with a connectivism approach. Procedi a computer science172.412-420. www.Sciencedirect.com
- Saylor JG, Alexander WM, Lewis AJ, (Author). (2000) [Curriculum Planning for Better Teaching and Learning]. Khoyenezhad Gh R, (Translator). Mashhad: Moasseseye chap va entesharate astane ghodse razavi
- Schnepf, Sylke V d'Hombres, Béatrice;. (2021). International Mobility of Students in Italy and the UK: Does It Pay off and for Whom? Higher Education: The International Journal of Higher Education Research, v82 n6 p1173-1194 Dec 2021Springer.
- Shujaei Miandargh, Mehdi; Bijani, Massoud; Amir Amini Khalaf Lo, Mahnaz. (2017). Challenges and strategies of attracting foreign students in Iran's agricultural higher education system. Agricultural Education Management Research, 10, (47), pp. 52-65[in Persian].
- Sighlani, Ibrahim; Ahmadi, Seyyed Mohammad; Moradi, Maryam. (2017). The approach of the international community in creating sustainable global peace and cooperation, Political Science Quarterly, 14th year, No. 44,